

9. ULUSAL PATOLOJİ KURULTAYI VE ÜLKEMİZDE PATOLOJİNİN KONUMU

Prof. Dr. M. Şerefettin CANDA (*)

ÖZET: 31 Ekim-3 Kasım 1990'da İzmir'de yapılan 9. Ulusal Patoloji Kurultayı'nın bildirileri ve çalışmaları yeniden gözden geçirilerek çeşitli açılardan sınıflandırılmıştır. Ayrıca, üniversite, hastane ve diğer kurumların kurultaya katılımları ile bildirileri incelenmiştir. Sonuçta, bu kurultay nedeni ile, ülkemizde patolojinin güncel durumu ve düzeyi belirlemeye çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: 9. Ulusal Patoloji Kurultayı.

SUMMARY: The reports and studies of the 9th National pathology Congress performed in İzmir between 31 October-3 November 1990 has been reviewed and classified in various respects. In addition, the reports of universities, hospitals and other institutions have been examined. As a result, the present state and academic level of pathology in our country have been tried to be defined.

Key Words: 9. National Pathology Congress.

GİRİŞ

1 Ekim - 3 Kasım 1990 günlerinde İzmir/Çeşme, Altinyunus'ta gerçekleştirilen 9. Ulusal Patoloji Kurultayı, Prof Dr Yıldız ERHAN'ın başkanlığında, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı ile Türk Patoloji Derneği'nce düzenlenmiştir.

İki yılda bir düzenlenen bu kurultayların ilki, 22-25 Ekim 1973'de Ankara'da, Prof Dr Muharrem Köksal'ın başkanlığında yapılmıştır.

Ülkemizde, sağlık alanındaki gelişmelere ve üniversitelerin yaygınlaşmasına koşut olarak, patoloji alanında da gelişmeler olmuştur. Bugün, ülkemizde üniversitelerimize bağlı olan 24 tıp fakültesinin ve belli başlı hastanelerin patoloji bölümleri bulunmaktadır. Bununla birlikte, patoloji uzman sayısı ve yaygınlığı ile araç, gereç ve çağdaş yöntemlerin kullanımını açısından, özlenen düzeyde değildir. Oysa günümüzde, görüntüleme yöntemlerinde olağanüstü gelişmelere, örneğin, magnetik rezonans (MR) vb yeni araçların kullanıma girmiş olmasına karşın, patoloji tıptaki önemini ve yerini korumaktadır.

Yardımcı tanı yöntemlerindeki olağanüstü gelişmelere

karşın, patolog, olguların her biriyle özenle uğraşmak ve biopsi örnekleri ya da cerrahi girişim materyellerini çağdaş bir anlayış içinde değerlendirmek zorundadır. Böylece, patolog hastalığın tanısı koyar ve hatta sağaltımını da yönlendirir. Ayrıca, özellikle tümör olgularında, cerraha olduğu kadar, medikal onkolog'a ve radyoterapist'e de yön veren kişidir (5).

Bu nedenle, patoloji eğitim ve öğretiminin düzeyi, araç-gereç, araştırma ve diğer destek olanaklarının yeterliliği, meslek içi sürekli eğitim sağlanması, üst uzmanlık alanlarında uzman yetiştirilmesi, ülke tıbbının çağdaşlaşmasının en önemli koşullarındandır.

Türkiye'de, patoloji eğitim ve öğretiminin düzeyi, araç-gereç, araştırma ve diğer destek olanaklarının yeterliliği, meslek içi sürekli eğitim sağlanması, üst uzmanlık alanlarında uzman yetiştirilmesi, ülke tıbbının çağdaşlaşmasının en önemli koşullarındandır.

Türkiyede, patoloji uzmanı sayısındaki yetersizliğin (2,9), son zamanlarda SSYB ve SSK hastanelerinin patoloji laboratuvarlarına uzmanlık öğrencisi kadroları verilerek, giderilme yoluna gidildiği görülmektedir.

Uygulamalı bilim dallarında ve özellikle tıpta, yalnız yeni kadrolar açılarak, uzman açığını kısa zamanda kapatmak, olası değildir. Bunun için, öncelikle yetişmiş bir uzman kadroya, günümüz teknolojisinin gerektirdiği alt yapıya ve özel bir materyele gereksinim vardır. Bugün ülkemizde, patoloji-

* DEÜTF Patoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi İnciraltı/LZMİR

nin hemen her dalında, uluslararası düzeyde eğitim görmüş, bilgi ve beceri kazanmış, çok değerli uzmanlar bulunmakla birlikte, sayıları çok azdır. Sınırlı sayıda uzman, materyel ve yetersiz teknolojik alt yapı ile iyi bir eğitim, ülke olanaklarının bir araya getirilmesiyle, bir başka deyişle, kurumlar arası bütünleşmeyle olasıdır (6).

Ayrıca, 2000'li yıllarda Avrupa Topluluğu (AT) ile bütünleşmeyi amaçlayan Türkiye'nin Tıp ve Patoloji alanında, ülke düzeyinde çağdaşlaşma ve standardizasyonun sağlanması gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı, son patoloji kurultayında sunulan bildiri ve çalışmaları, çeşitli açılardan ele alarak, ülkemizde patolojinin ulaştığı boyutları araştırmak ve patolojinin güncel sorunlarına ışık tutmaktır.

GEREÇ VE YÖNTEM

9. Ulusal Patoloji Kurultayı *Bildiri Özetleri Kitabı*'nda (4) yer alan bilgiler yeniden gözden geçirilmiştir. Bildiriler ilk yazarına kurumlarına, çalışma türüne ve niteliğine göre sınıflandırılmış, elde edilen sonuçlar tartışılmıştır.

BULGULAR

9. Ulusal Patoloji Kurultayı'na aktif olarak Türkiye'nin 24 tıp fakültesinin 16'sından, katılım olmuştur. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı (SSYB)'na bağlı kuruluşlardan 7, Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK)'na bağlı olanlardan 4, Askeri Kurumlardan (GATA Ank, GATA İst, Gölçük Deniz Hst) 3, Veteriner Fakültelerinden 1, dernek kuruluşlarından 1, özel laboratuvarlardan 3 olmak üzere, toplam 35 kuruluştur (Tablo 1). Bunların çoğu Ankara, İstanbul ve İzmir'de yerleşik kurullardır (Tablo 2).

Kurultayda, 3 gün içinde düzenlenen 6 oturumda, 165'i bildiri, 136'sı poster biçiminde olmak üzere toplam 301 çalışma sunulmuştur. Bunların 10'u tek, diğerleri ise 2 ve daha çok yazarlı çalışmalardır. Ayrıca, 301 bildirinin 56'sı dışında tümü Ankara, İstanbul ve İzmir'deki kurumlardan gelmiştir. Bu arada, 9. Ulusal Patoloji Kurultayı'nda 2 Sempozyum, 3 Konferans, 1 panel, 1 ortak toplantı ve 2 dia gösterisi yapılmıştır (Tablo 3,4).

"Patolojide Sınır Lezyonlar" konusunun işlendiği ilk Sempozyum, Prof Dr Necati Eranil'in anısına düzenlenmiştir. İkincisinde "Patolojide Tanı Güçlüğü Yaratan Lezyonlar" konusu ele alınmıştır. Konferanslar, enfeksiyonda histopatolojik bulgular, vaskülitler, Alzheimer patolojisi ve böbrek tümörleri konusunda verilmiştir. Osteoklastomların ele alındığı panel, Doç Dr Metin Alatlının anısına düzenlenmiştir (Tablo 4).

Sunulan bildiriler ve çalışmalar hemen tüm organ, doku ve dizgeler göre dağılmış olup, sayısal açıdan ilk 5 sırayı sindirim (50), solunum, dolaşım (34), merkez sinir (29), kadın üreme (27), meme (20), endokrin (20) ile ilgili konular almıştır (Tablo 5).

Bildiriler, olgu sunumları, arşiv araştırmaları, ince iğne aspirasyon biopsisi (İİAB), sitoloji, otopsi, adli otopsi, dondurma kesiti, dokundurma çalışması gibi konuları içermektedir. Uygulanan yöntemlerin başlıcaları immün histokimya, Ag NOR, İ. floresan, mikrospektrofometrik DNA ölçümü, mikrodalga fırın, elektron mikroskop v.b.'dir.

Sunulan toplam 301 bildirinin çeşitli alanlarındaki dağılımı (Tablo 6).

Olgu sunumlarının 107'si tek olgudur 1 - 5 arasında olgu içeren 123, 6 ile 50 arasında olgu içeren 24, 51-100 arasında olgu içeren 11, 101-1000 arasında olgu içeren 31, 1000'in üzerinde olgu içeren 2 çalışma yer almaktadır (Tablo 7-10).

Tablo 1. 9. Ulusal Patoloji Kurultayı'na katılan kuruluşların kurumsal dağılımı

Kurum	Sayı	%
Tıp Fak.	16	45.6
SSYB	7	20.0
SSK	4	11.4
Ask. kurum	3	8.6
Vet Fak	1	2.9
Tür Kan Sav. Der.	1	2.9
Özel laboratuvar	3	8.6

Tablo 2. Katılımcı kurumların ülkeye dağılımı

Kent	Kuruluş sayısı
İstanbul	9
Ankara	10
İzmir	7
Diğerleri	9
Toplam	35

Tablo 3. 9. Ulusal Patoloji Kongresinde ki bildiri dışı çalışmalar

Konu	Sayı
Sempozyum	2
Konferans	3
Panel	1
Ortak toplantı	1
Dia gösterisi	2
Toplam	9

Buna göre, sunulan 301 çalışmanın % 63.5'i (191 çalışma) arşiv taraması ve olgu sunumu, % 36.5'i (110 çalışma) diğer alanlardaki araştırmalardır.

İnce iğne aspirasyon biopsisi (İİAB), son yıllarda güncellenen konulardan birisi olup, bu yöntemle hazırlanmış 9 çalışma bulunmaktadır (Tablo 6).

İmmün histokimya yöntemi ve bu yöntemin parafin kesitlerde uygulanması ile ilgili güncel çalışmalar, ülkemizde belirli merkezlerde yapılmaktadır. Bu konuya ilişkin olarak, 9 merkezden 30 çalışma bildirilmiş, bunların da % 86.74'si üç büyük kentimizden gelmiştir. Ayrıca, Adana Çukurova Üniversitesi'nden 3, Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi'nden 1 çalışma bildirilmiştir (Tablo 11).

Histokimyasal ağırlıklı çalışmaların sayısı 11'dir. Bunların hemen tümü Ankara, İstanbul, İzmir'den sunulmuştur (Tablo 6).

Yine güncel olarak, üzerinde durulan bir araştırma yöntemi olan Ag NOR ile ilgili 17 araştırma bulunmaktadır. Bunların da tümü, üç kentimizdeki kurumlardan gelmiştir (Tablo 12).

İmmünfloresan yöntemi ile yapılmış 2 çalışma bulunmaktadır.

Deneyisel çalışmaların sayısı 13'tür ve ülkenin değişik kurumlarından gelmiştir (Tablo 13).

Sitoloji ile ilgili çalışma sayısı 8 olup, bunların 2'ser tanes Türk Kanser Savaş Derneği ve Çukurova Üniversitelerinde yapılmıştır (Tablo 6).

Tablo 4. 9. Ulusal Patoloji Kurultayın'daki, bildiri dışında gerçekleşen çalışmalar

SEMPOZYUM (Prof Dr Necati Eranıl'ın anısına)		
Başkanlar	Konu	Konuşmacılar
Prof Dr Münevver Yenerman Prof Dr Orhan Bulay	Patolojide sınır lezyonları	Prof Dr Ömer Uluoğlu (Yumuşak d) Prof Dr Altan İplikçi (Ovaryum) Prof Dr Gülşen Kandiloğlu (Deri) Prof Dr Şevket Ruacan (Lenfoid d) Prof Dr Ferhunde Dizzaroğlu (Mide)
Prof Dr Kadri Bacacı Prof Dr Nükhet Tüzüner	Tanı güçlüğü yaratan lezyonlar	Prof Dr Feriha Öz (Troid) Prof Dr Orhan Bulay (Adrenal) Prof Dr Gül Yüce (Karaciğer) Prof Dr Müge Tunçyürek (Kolo R) Doç Dr Gamze Özbay (Prostat)
KONFERANS		
Prof Dr Muharrem Köksal Prof Dr Hikmet Ügütmen	Enfeksiyon Hast. Histopatolojisi Vaskülitler, Klinikopatolojik	Prof Dr İlhan Tuncer Prof Dr Nükhet Tüzüner
Prof Dr Talia Bali Aykan Prof Dr Arif Hikmet Yüksek	Alzheimer Hast.	Prof Dr Behsan Önel
Prof Dr Kemal Bayrı Prof Dr Dinçer Ögün	Böbrek Tm ve benzer lez.	Prof Dr Özden Tolunay Prof Dr Gülşen Özbay
PANEL (Doç Dr Metin Alatlının anısına)		
Prof Dr Fikri Öztıp	Osteoklastom	Prof Dr Gülcin Erseven (Patoloji) Prof Dr Misten Demiryont (Patoloji) Prof Dr Esin Emin Üstün (Radyoloji) Prof Dr Güven Yüce (Cerrahi) Yrd Doç Dr Arif Bülent Aras (Radyoterapi) Uz Dr Necip Sertatlı (Onkoloji)

Tablo 5. Sunulan çalışmaların organ, doku ve dizgesel dağılımı

Dizge	Çalışma sayısı
1. Sindirim	50
2. Solunum dolaşım	34
3. MSD	29
4. Kadın Üreme	27
5. Meme	20
6. Endokrin	20
7. Boşaltım	18
8. Erkek Üreme	16
9. İskelet, Kas	15
10. Deri	14
11. Lenfoid doku	12
12. Diğerleri	51
Toplam	301

Otopsi ve adli otopsiler üzerinde yapılmış, patoloji ile ilgili toplam 8 çalışma bulunmaktadır (Tablo 14).

Yeni sendrom tanımlama ile ilgili ve HÜTF'dan yapılmış 2 bildiri bulunmaktadır. mikrospektrofotometrik DNA ölçümü-ne ilişkin 2 çalışma ve DEÜTF'den gelmiştir. Bilgisayarın patoloji alanında kullanıma ilişkin 2 çalışma (Prof Dr Y Güngen ve Uz Dr Ar Kandiloğlu) bulunmaktadır.

Ekopatoloji, eğitim, patoloji tarihi, dokundurma (imgrint)

Tablo 6. Konular ve uygulanan yöntemler açısından çalışmaların dağılımı

Konu	Sayı	%
Arşiv taraması ve olgu sunumu (Tek olgu içeren bildiri: 107)	191	63.5
İmmun histokimya	30	10.0
Histokimya	11	3.6
Ag NOR	17	5.6
Deneyisel çalışma	13	4.3
IIAB	9	3.0
Sitoloji	8	2.6
Otopsi ve adli otopsi	8	2.6
İmmun Floresan	2	0.7
Mikrospektrofotometre	2	0.7
Bilgisayar	2	0.7
Yeni sendrom tanımı	2	0.7
Diğerleri	6	0.7
Toplam	301	100.0

yöntemi, mikrodalga fırın kullanımı vb diğer konularda da az sayıda çalışma bulunmaktadır.

TARTIŞMA

Kırımlı Aziz İdris (1841-1879), Hamdi Suat Aknar (1873-1936) ve Philippe Schwartz (1990-1975) dan günümüze

uzanan çizgide, ülkemizde patolojinin gelişimi incelendiğinde, belli merkezlerde, kimi eksiklere karşın, çağdaş anlamda çalışmalarının yapıldığı izlenmektedir (1,3,9,14). Bu çalışmaların, tüm ülke geneline yayılması ve yaygınlaştırılması, çağdaş gelişmelerden tüm yurttaşlarımızın yararlanmasının sağlanması en büyük amaçtır. Çünkü çevresel etkenler dışında, çeşitli sağlık olayları'nın, özellikle kanser olgularının erken tanı ve sağ altımında patolojinin yeri değişmezliğini korumaktadır (2,5,6,7,8). Bunun dışında, patoloji, tıp eğitimin de temel öğelerden birisi olması nedeni ile, önemini sürdürmektedir.

Tablo 7. Olgu sunumu ve dizilerin sayısal dağılımı ve % oranı

Dizilerde olgu sayısı	Çalışma sayısı	%
1- Olgu	107	56.0
2- 5 olgu	16	8.4
6- 50	24	12.6
51- 100	11	5.8
101- 200	11	5.8
201- 500	13	6.8
501- 1000	7	3.6
1000'den çok	2	1.0
Toplam	191	100.0

Tablo 9. 2-50 arasında olgu içeren dizilerin kurumlara göre sayısal dağılımı

Kuruluşlar	Dizi sayısı
1- İÜTF	7
2- AÜTF	5
3- HÜTF5	
4- İÜCTF	4
5- Ank. Hast	3
6- DEÜTF	3
7- EÜTF	2
8- CÜTF	2
9- AÜTF (Erz)	2
10 Diğerleri	7
(Ank Num Hast, MÜTF, Şişli Ç Hast, Tepecik SSK, DEÜTF, SÜTF)	
Toplam	40

Tablo 10. Dizilerde 51'in üstüne olgu içeren arşiv taraması niteliğindeki araştırma çalışmalarının kurumlara dağılımı

Kuruluşlar	Dizi sayısı
1- AÜTF	8
2- HÜTF	8
3- İÜTF	5
4- GATA İst.	5
6- İÜCTF	2
7- EÜTF	2
8- DEÜTF	2
9- Buca SSK	2
10- DÜTF	2
11- Diğerleri	7
Toplam	44

Ancak, 2 yılda bir düzenlenen bu kurultaya, ülkemizde üniversiteler bağlı 24 Tıp Fakültesinden yalnız, 16'sın dan katılım olması, düşündürücü konuların başında gelmektedir. Ankara'daki Askeri Tıp Fakültesi (GATA) ile birlikte, bu sayı 17 olmaktadır.

Bir başka düşündürücü konu da, çalışmaların çok büyük bölümünün Ankara, İstanbul ve İzmir gibi üç büyük kentimizden olmasıdır. Örneğin, katılımcı kurumların % 75.7'si sunulan bildirilerin de % 81.4'ü üç büyük kentimizden gelmiştir. Ayrıca, immun peroksidaz yöntemi, AgNOR yöntemi, histokimya ağırlıklı ve mikrospektrofotometrik çalışmalar, büyük merkezlerden (Ankara, İstanbul, İzmir) bildirilmiştir. Anadoludaki kırsal üniversitelerin, bir çok alanda çalışmalarını güçlükler içinde sürdürdükü ve bu nedenle sınırlı sayıda olgu ve

Tablo 8. Tek olguluk toplam 107 bildirinin, geldiği kurumlara göre dağılımı ve yüzde oranı

Kuruluşlar	Tek olguluk bildiri sayısı	%
1- DEÜTF	15	14.0
2- CÜTF Sivas	10	9.4
3- İÜCTF	9	8.4
4- GATA İst.	7	6.5
5- Ank. Num. Hast.	7	6.5
6- İÜTF	6	5.6
7- KTÜ Trabzon	5	4.7
8- Göztepe SSK Hast.	5	4.7
9- GATA Ank. Şişli Çocuk Hast. Göl Deniz Hast, EÜTF, ASS İzm. Dev Hast (4x5)	20	18.7
10- Diğerleri	23	21.5
Toplam	107	100.0

Tablo 11. İmmun histokimya ile ilgili çalışmaların kurumlara dağılımı

Kurum	Çalışma sayısı	%
1- EÜTF	8	26.7
2- GATA Ank	5	16.7
3- HÜTF	3	10.0
4- ÇÜTF Adana	3	10.0
5- Ank Hast	3	10.0
6- İÜTF	3	10.0
7- HÜTF	3	10.0
8- ASS İzm Dev Hast.	1	3.3
9- KTÜ Trab.	1	3.3
Toplam	30	100.0

Tablo 12. Ag NOR Yöntemi ile yapılan araştırmaların kurumlara dağılımı

Kurum	Çalışma sayısı
1- EÜTF	6
2- İÜCTF	5
3- Ank Onk. Hast	2
4- ASS İzm. Dev. Hast.	2
5- İÜTF	1
6- Şişli Çocuk Hast.	1
Toplam	17

Tablo 13. Deneysel çalışmaların kurumlara dağılımı

Kurum	Deneysel çalışma sayısı
1- MÜTF	5
2- Fırat ÜTF Elazığ	2
3- AÜTF	1
4- HÜTF	1
5- Ank Num. Hast	1
6- AÜTF Erz	1
7- ÜÜTF Bursa	1
8- CÜTF Sivas	1
Toplam	13

bildiri ile katıldığı görülmüştür.

Ayrıca, kurultaya sunulan 301 çalışmanın 107'si (% 35.5) tek olgu bildirimidir. İlginç ve az görülen konulara ilişki, bu tek olgulu bildirimler, daha çok yeni kuruluşlar ile kırsal alanlardan gelirken, yüksek sayıda olgu içeren dizilerin eski ve büyük merkezlerden geldiği gözlenmiştir. Çeşitli sayıda olgu içeren diziler, kurultaya sunulan toplam çalışmaların % 63.5 (191 çalışma)'unu oluşturmaktadır.

İmmun histokimya yöntem ile ilgili çalışmalar, bildirimlerin % 10'unu (30 çalışma) içerdiği görülmekte, bunların da çoğu yine üç büyük kentimizden gelmektedir. Bu güncel ve çağdaş yöntemin yaygınlaşması, ilgili destek sağlanması ile olasıdır. Patoloji uzmanının elindeki en yeni ve yararlı araçlardan birisi olan bu konu, ülkemizde, tanılal ve sağaltıcı hekimliğin düzeyinin yükselmesini sağladığı gibi, hastaların büyük merkezler dışında işlerini yapabilmelerine de olanak sağlayacaktır. Bu bakımdan, SSBY'nın bu konuda destek sağlaması gerekir.

Otopsi çalışmaları çok azdır. Bu konu, üzerinde önemle durulması gereken sonuçlardan birisidir (10). Elektron mikroskopik çalışmaları oldukça azdır. *Flow spektrofotometrik* çalışma yoktur. Deneysel çalışmalar çok azdır. *Mikrospektrofotometrik* çalışmalar, *sitolojik* bildirimler de az sayıdadır. Bilgisayar patoloji alanında yerini alamamıştır. Oysa bilgisayarın patolojide kullanımı çok büyük bir aşamadır. Ülke düzeyinde, patoloji alanında da bilgisayarın kullanımına çaba gösterilmesi ve bu konuda bilimsel toplantılar yapılması gereklidir. Ayrıca, bu kurultayda, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TUBİTAK) tarafından desteklenmiş, herhangi bir çalışma bulunmaması da düşündürücüdür.

Üniversiteler dışındaki kurumları katılımlarında ve çalışanların düzeyinde ilerlemeler olduğu gözlenmektedir. Ne ki, bunlar da üç büyük kentimizdeki kurumlardır. Özellikle, hizmetin ülke geneline yayılması bakımından, SSBY'nın bu konu üzerine eğilmesi gerekmektedir.

Türk patoloji tarihine ilişkin, SSBY Ankara Numune Hastanesi'nden Dr. S. Seçkin ve Doç Dr. Fehmi Aksoy'un sunmuş olduğu ve Prof Dr. Hamdi Suat AKNAR'ın yaşamına ilişkin araştırma ilgi ve coşku ile izlenmiştir. Belki de bunun nedeni; sınırlı sayıda patoloji uzmanının, Türkiye'nin patoloji alanındaki yükünü, kısıtlı olanaklarla ve çevresel çeşitli yetersizlik ve sorunlara aldırmadan, büyük bir özveri ile yıllardır taşımaya çalışmasıdır.

Sonuç olarak, 1988'deki Ulusal Patoloji Kurultayı'nda olduğu gibi 1990'daki 9.'unda da çalışmaların belirli kurumlarda yoğunlaştığı, olgu sunumu ve arşiv çalışmalarının ağırlık taşıdığı görülmektedir (12). Bu arada, patoloji uzmanlık eğitimi açısından, kurultay bildirimleri incelendiğinde, ülkemizde kurumlara içi ve kurumlar arası ayrımların boyutlarının düşün-

Tablo 14. Otopsi ve adli otopsilerdeki patoloji çalışmalarının kurumlara dağılımı

Kurum	Otopsi	Adli Otopsi	Toplam
1- DEÜTF-EÜTF	1	1	2
2- ÇÜTF	-	2	2
3- AÜTF	1	-	1
4- İÜTF	1	-	1
5- HPŞ. Num Hast	1	-	1
6- AÜTF Erz	-	1	1
Toplam	4	4	8

dürücü olduğu görülmektedir. Bu bulgular, Dr. Kürşat Yıldız'ın 1988'deki araştırma sonuçları ile de uyum göstermektedir (13). Bununla birlikte, bu kurultayda, bir öncekine (8) oranla, bildiri ve katılımcı kuruluş sayısı ile immünperoksidaz, histokimya ve Ag NOR vb. yöntemler ile yapılmış çalışmalarda bir artış görülmektedir (14).

Böylece, ülke düzeyinde 350 patoloji uzmanının katılımı ile gerçekleşen, 2 sempozyum, 3 konferans, 1 panel, 1 ortak toplantı, 2 dia gösterisi ve 301 bildirinin, sunulup tartışıldığı 9 Ulusal Patoloji Kurultayı, eğitim, görgü ve bilgi alışverişi sağlanması, ülke düzeyinde patolojinin durumunu çeşitli açılardan yansıtmaya yanı sıra, patolojileri kaynaşması ve tanınması yönünden de yararlı olmuştur.

KAYNAKLAR

- AKINCI Sınır, Doç Dr. Elbet kanser yenilecek. Cumhuriyet, 27 Ağustos 1983 S:2
- AYKAN Talia Bali, Prof Dr. Savaş diyoruz, teşhiste bile yeterli değiliz. Milliyet, 7 Nisan 1982, S: 2.
- CANDA Tülay Prof Dr. CANDA M Şerafettin, Prof Dr. Başlangıçtan Günümüze Patolojinin Gelişimi, Temel Patoloji İçinde, 2. Baskı, Sivas Kanser Savaş Derneği Yayını: 6, Dilek Basımevi, Sivas, 1988: 17.
- Dokuzuncu Ulusal Patoloji Kongresi, Bildiri Özetleri Kitabı, EÜ Basımevi, Bornova, 1990.
- ERHAN Yıldız Prof Dr. Önsöz, DEÜTF'nin Kuruluşunun Onuncu Yılında, Patoloji ABD'nin Tarihçesi (1979-1988). Yaz: Canda M Şerafettin, Prof Dr. İzmir, 1988.
- İPLİKÇİ Altan, Prof Dr. Patolojinin sesine kulak verin! Cumhuriyet. 24 Aralık 1988. S: 2
- ÖNOL Behsan, Prof Dr. Önsöz, 8. Ulusal Patoloji Kongre Kitabı (21-24 Kasım 1988, Ankara) Patoloji Derneği Yayını, Cilt 1, Ali Basımevi, Ankara, 1989.
- PAKSOY Nadir, Doç Dr. Gelişmekte olan ülkelerde coğrafi etkenler ile kanser arasındaki ilişki. Bilim Teknik, Cumhuriyet, 1985, S: 2
- SEÇKİN S Uz Dr, AKSOY Fehmi, Doç Dr. Türkiye'de Patolojinin Kurucusu olan Handi Suat'ın Patoloji ve Bilimdeki Yeri ve Önemi: 9. Ulusal Patoloji Kongresi, 31 Ekim - 4 Kasım 1990, İzmir.
- TÜZÜNER Nükhet, Prof Dr. Patoloji ve ülkemizdeki eğitimi. Cumhuriyet, 20 Aralık 1988, S: 2.
- Uysal Asiye. "Hayat Kurtaran" "Erken Tanı" nasıl yapılacak?. Türkiye'de kanserin tanısı yapılacak yeterli sayıda uzman ve kurum yok. Cumhuriyet, 19 Haziran 1983, S: 12.
- YILDIZ Kürşat, Uz Dr. 8 Ulusal Patoloji Kongresine sunulan çalışmaların nicelik yönünden analizi 9. Ulusal Patoloji Kongresi, 31 Ekim - 3 Kasım 1990, İzmir.
- YILDIZ Kürşat, Uz Dr. Türkiye'de Patoloji Eğitimi Yapılan Kurumların Öğretim Elemanları, Eğitim Materyeli ve Teknoloji Potansiyeli. 8. Ulusal Patoloji Kongresi Kitabı (21-24 Kasım 1988, Ankara) Cilt 1, Ali Basımevi, Ankara, 1989, S:154-159.
- YILDIZ Kürşat, Uz Dr. Türkiye'de Patolojinin Gelişimi Tarihi Perspektif, Bugünkü Durum Sorunlar, Öneriler (Uzmanlık Tezi), Ankara, 1990.